ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.8.2022
COM(2022) 391 final

2022/0233 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Το 2008 η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και έναν κώδικα ορθής πρακτικής για τα πανεπιστήμια και τους άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς [C(2008) 1329]. Το τοπίο της έρευνας και καινοτομίας (στο εξής: Ε&Κ) έχει αλλάξει σημαντικά από το 2008 όσον αφορά τους φορείς και την πολυπλοκότητα των οικοσυστημάτων Ε&Κ, καθώς και τις παγκόσμιες προκλήσεις. Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε επίσης την επείγουσα ανάγκη χρήσης και αξιοποίησης της γνώσης Ε&Κ που παράγεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΕΕ). Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ο καθορισμός νέων στόχων και η παροχή επικαιροποιημένης καθοδήγησης σχετικά με την αξιοποίηση της γνώσης.

Οι κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης θα αντικαταστήσουν τη σύσταση της Επιτροπής του 2008 εστιάζοντας στη μεγιστοποίηση της αξίας των επενδύσεων Ε&Κ πέραν της παραδοσιακής μεταφοράς γνώσης. Η αξιοποίηση της γνώσης βασίζεται σε διαφορετικούς διαύλους[1] και εξασφαλίζει τη συμμετοχή όλων των φορέων του οικοσυστήματος Ε&Κ και της γνώσης που διαθέτουν. Οι κατευθυντήριες αρχές θα συμβάλουν επίσης στην κάλυψη των κενών αξιοποίησης της γνώσης σε όλα τα κράτη μέλη και θα διασφαλίσουν ότι οι πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη μπορούν να επωφεληθούν καλύτερα από τα αποτελέσματα της Ε&Κ.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2020 με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία»[2] θέτει τα θεμέλια για την ανάπτυξη και την επικαιροποίηση κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης, καθώς και ενός κώδικα ορθής πρακτικής για την έξυπνη χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας, έως το τέλος του 2022. Η σύσταση του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, «σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη»[3] προσδιορίζει την αξιοποίηση της γνώσης ως έναν από τους τομείς προτεραιότητας για κοινή δράση προς υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (στο εξής: ΕΧΕ).

Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη «Μελλοντική διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας», που εγκρίθηκαν στις 26 Νοεμβρίου 2021[4], εγκρίθηκε το θεματολόγιο πολιτικής για τον ΕΧΕ για την περίοδο 2022-2024. Το θεματολόγιο πολιτικής για τον ΕΧΕ περιλαμβάνει την «Αναβάθμιση των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για καλύτερη αξιοποίηση της γνώσης» ως δράση 7 του ΕΧΕ. Το πρώτο αποτέλεσμα είναι η «Ανάπτυξη και έγκριση κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης».

Οι κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης θα υποστηριχθούν περαιτέρω από δύο κώδικες ορθής πρακτικής που θα παρέχουν λεπτομερέστερη καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή ορισμένων τομέων αξιοποίησης της γνώσης για τους φορείς του οικοσυστήματος

---

1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020.

2 COM(2020) 628 final.

3 Σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη (ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1).

4 Έγγραφο 14308/21 του Συμβουλίου.

Ε&Κ. Η δράση 7 του ΕΧΕ προβλέπει έναν *κώδικα ορθής πρακτικής για την έξυπνη χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας* και έναν *κώδικα ορθής πρακτικής για τους ερευνητές στον τομέα της τυποποίησης.*

Οι κατευθυντήριες αρχές βασίζονται στη συνδημιουργία της υποομάδας του φόρουμ του ΕΧΕ για την αξιοποίηση της γνώσης, η οποία συστάθηκε από την άτυπη ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής για το φόρουμ του ΕΧΕ για τη μετάβαση.

Η παρούσα πρόταση σύστασης του Συμβουλίου θα καταστήσει δυνατή την υιοθέτηση κοινής στάσης σχετικά με τις αρχές και τα μέτρα πολιτικής για τη βελτίωση της αξιοποίησης της γνώσης στην ΕΕ χωρίς την επιβολή νομικά δεσμευτικών διατάξεων.

Οι κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης θα στηρίξουν την επικαιροποιημένη βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη[5] και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη διανοητική ιδιοκτησία[6], αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση της ερευνητικής κοινότητας σχετικά με τη σημασία της διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας, προωθώντας την αποτελεσματική χρήση και ανάπτυξη της διανοητικής ιδιοκτησίας και εξασφαλίζοντας ευκολότερη πρόσβαση και κοινή χρήση περιουσιακών στοιχείων που προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Θα στηρίξουν επίσης τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και θα ενισχύσουν τη σύνδεση μεταξύ έρευνας και τυποποίησης σύμφωνα με τη στρατηγική τυποποίησης της ΕΕ[7]. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένα νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο καινοτομίας»[8], οι κατευθυντήριες αρχές θα συμβάλουν επίσης στην αξιοποίηση των ποικίλων ταλέντων, των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας και των βιομηχανικών δυνατοτήτων στην Ευρώπη. Θα συμβάλουν επίσης στη βελτίωση της αξιοποίησης της γνώσης στα πανεπιστήμια και θα δώσουν έμφαση στις δημιουργικές και επιχειρηματικές δεξιότητες που στηρίζουν την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια[9], τον ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης[10] και το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα[11]. Επιπλέον, οι κατευθυντήριες αρχές συνάδουν με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αξιολόγηση της έρευνας και την εφαρμογή της ανοικτής επιστήμης που εγκρίθηκαν στις 10 Ιουνίου 2022[12], τα οποία υποδεικνύουν ότι η εξέλιξη των συστημάτων αξιολόγησης της έρευνας στην Ευρώπη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την αξιοποίηση της γνώσης. Τέλος, οι κατευθυντήριες αρχές θα ενισχύσουν την ικανότητα των συστημάτων Ε&Κ να υποστηρίζουν τη χάραξη τεκμηριωμένης πολιτικής, τις δημόσιες διοικήσεις[13] και τη βελτίωση της νομοθεσίας[14].

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Νομική βάση της παρούσας πρωτοβουλίας αποτελούν το άρθρο 182 παράγραφος 5 και το άρθρο 292 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ).

---

5 COM(2020) 102 final και COM(2021) 350 final.
6 COM(2020) 760 final.
7 COM(2022) 31 final.
8 COM(2022) 332 final.
9 COM(2022) 16 final.
10 COM(2020) 625 final.
11 COM(2020) 274 final.
12 Έγγραφο 10126/22 του Συμβουλίου.
13 SWD(2021) 101 final.
14 COM(2021) 219 final.

Σύμφωνα με το άρθρο 292 της ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο μπορεί να διατυπώνει συστάσεις και να αποφασίζει μετά από πρόταση της Επιτροπής σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι Συνθήκες προβλέπουν την έκδοση πράξεων βάσει πρότασης της Επιτροπής.

Το άρθρο 182 παράγραφος 5 παρέχει τη δυνατότητα συμπλήρωσης των δράσεων που προβλέπονται στο πολυετές πρόγραμμα-πλαίσιο, μέσω της δυνατότητας που δίνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, να θεσπίζουν τα μέτρα που απαιτούνται για την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Σύμφωνα με το άρθρο 179 της ΣΛΕΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα έχει ως στόχο να ενισχύσει τις επιστημονικές και τεχνολογικές της βάσεις με τη δημιουργία ευρωπαϊκού χώρου έρευνας στον οποίο οι ερευνητές, οι επιστημονικές γνώσεις και οι τεχνολογίες κυκλοφορούν ελεύθερα, να διευκολύνει την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της, συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της, καθώς και να προωθήσει τις ερευνητικές δράσεις που κρίνονται αναγκαίες βάσει άλλων κεφαλαίων των Συνθηκών. Στο άρθρο 180 της ΣΛΕΕ αναφέρεται ότι η ΕΕ πρέπει να αναλαμβάνει σειρά δράσεων, οι οποίες συμπληρώνουν τις δράσεις που αναλαμβάνονται στα κράτη μέλη. Σε αυτές περιλαμβάνονται η προώθηση της συνεργασίας με επιχειρήσεις, ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια και η μεταξύ τους συνεργασία, καθώς και η διάδοση και βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων των δράσεων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 181 της ΣΛΕΕ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να συντονίζουν τη δράση τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ώστε να εξασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των εθνικών πολιτικών και της πολιτικής της ΕΕ. Η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, μπορεί να λαμβάνει κάθε χρήσιμη πρωτοβουλία για την προώθηση του εν λόγω συντονισμού, ιδίως πρωτοβουλίες για τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και δεικτών, την οργάνωση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και την προετοιμασία των στοιχείων που είναι αναγκαία για την τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να τηρείται πλήρως ενήμερο.

Σκοπός των κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης είναι να υιοθετηθεί μια κοινή στάση σχετικά με τις αρχές και τα μέτρα πολιτικής για τους εθνικούς, περιφερειακούς και τοπικούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη βελτίωση της αξιοποίησης της γνώσης. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων αρχών θα διασφαλίσει ότι τα δεδομένα, τα αποτελέσματα της έρευνας και η καινοτομία μετατρέπονται αποτελεσματικά σε βιώσιμα προϊόντα, διαδικασίες, υπηρεσίες και πολιτικές που έχουν κοινωνικοοικονομική αξία και ωφελούν την κοινωνία. Η προτεινόμενη πρωτοβουλία συνάδει με τα άρθρα 179 και 181 της ΣΛΕΕ, παρέχοντας στην ΕΕ τη γενική αρμοδιότητα να υποστηρίζει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις δραστηριότητές τους στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Δίνοντας έμφαση στην ευαισθητοποίηση, στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και στις δραστηριότητες μάθησης από ομοτίμους σχετικά με τις βασικές πτυχές της αξιοποίησης της γνώσης, η παρούσα πρόταση σύστασης του Συμβουλίου θα βελτιώσει τη δημιουργία αξίας που απορρέει από τα αποτελέσματα της E&K σε όλα τα κράτη μέλη χωρίς να επιβάλει νομικά δεσμευτικές διατάξεις.

Οι διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη (στο πλαίσιο του φόρουμ του ΕΧΕ για τη μετάβαση που συστάθηκε ως άτυπη ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής) και τα ενδιαφερόμενα μέρη κατέδειξαν επίσης ότι είναι αναγκαίο να επικαιροποιηθεί η σύσταση της Επιτροπής του 2008

σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και να επιτευχθεί αλλαγή νοοτροπίας, με τη μετατόπιση από την παραδοσιακή έννοια της μεταφοράς γνώσης στην αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από ευρύ φάσμα δράσεων E&K, με αύξηση του αριθμού των συνδημιουργιών από διάφορα είδη φορέων σε όλα τα οικοσυστήματα E&K.

Μια σύσταση του Συμβουλίου θα προσφέρει προστιθέμενη αξία στη χάραξη πολιτικής, παρέχοντας στις κατευθυντήριες αρχές μεγαλύτερη προβολή στα κράτη μέλη και για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτό θα διευκολύνει την υιοθέτηση από την ΕΕ μιας στάσης που αποσκοπεί στην επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικοοικονομικής αξίας από τα αποτελέσματα της έρευνας και την καινοτομία.

- **Αναλογικότητα**

Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ανάλογες προς τους επιδιωκόμενους στόχους. Η πρόταση στηρίζει την επίτευξη των στόχων του νέου ΕΧΕ. Συμπληρώνει τις προσπάθειες αξιοποίησης της γνώσης των κρατών μελών. Η πρόταση σέβεται τις πρακτικές των κρατών μελών και υιοθετεί μια πολύμορφη προσέγγιση που αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές οικονομικές, χρηματοπιστωτικές και κοινωνικές συνθήκες των κρατών μελών, καθώς και την πολυμορφία των ερευνητικών συστημάτων και των αντίστοιχων ιδρυμάτων και οργανισμών. Επίσης, αναγνωρίζει ότι οι διαφορετικές εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές συνθήκες ενδέχεται να οδηγήσουν σε διαφορές ως προς τον τρόπο εφαρμογής της προτεινόμενης σύστασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ούτε το περιεχόμενο ούτε η μορφή της προτεινόμενης σύστασης του Συμβουλίου υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων της. Οι δεσμεύσεις που θα αναλάβουν τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωτικές και κάθε κράτος μέλος παραμένει ελεύθερο να αποφασίσει ποια προσέγγιση θα ακολουθήσει.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Η σύσταση της Επιτροπής του 2008 σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης άλλαξε τα δεδομένα για πολλούς παραγωγούς γνώσης που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο. Μια μελέτη που δημοσιεύθηκε το 2013[15] κατέδειξε ότι σχεδόν όλες οι χώρες (92 %) που συμμετείχαν στη μελέτη ανέφεραν ότι οι εθνικές και περιφερειακές κυβερνήσεις υποστήριξαν την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων μεταφοράς γνώσης στα πανεπιστήμια και άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν πραγματοποιήσει στρατηγικές επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες μεταφοράς γνώσης, όπως γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας και άλλοι ενδιάμεσοι φορείς, ενώ ορισμένα έχουν εφαρμόσει ειδικές πολιτικές για τη διανοητική ιδιοκτησία, όπως το εθνικό πρωτόκολλο διανοητικής ιδιοκτησίας στην Ιρλανδία. Παρά τα εν λόγω επιτεύγματα, η ΕΕ εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές της όσον αφορά τη μετατροπή των ιδεών που βασίζονται στην επιστήμη σε καινοτομίες[16], η δε κυκλοφορία της γνώσης εντός της ΕΕ παραμένει μη συνεκτική[17]. Η

15 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Barjak, F., Perrett, P., Es-Sadki, N., et al., *Knowledge transfer study 2010-2012: final report*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014.

16 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Science, research and innovation performance of the EU, 2020: 11 recommendations for a fair, green and digital Europe, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.

ψηφιοποίηση, η ανοικτή επιστήμη και η ανοικτή καινοτομία έχουν αλλάξει ριζικά το οικοσύστημα στο οποίο δραστηριοποιούνται οι φορείς E&K, και η ΕΕ πρέπει να προσαρμοστεί αναλόγως.

Η βελτίωση της μεταφοράς και της αξιοποίησης της γνώσης στην ΕΕ χαρακτηρίστηκε ως εξαιρετική πρόκληση στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2020 που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία»[18]. Δεν διαθέτουμε ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική αξιοποίησης που να παρέχει κατευθύνσεις και στόχους, καθώς και καθοδήγηση, σχετικά με τη διαχείριση της σχέσης E&K για την ενθάρρυνση συνεργασιών αξιοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών σχετικά με τη διαχείριση και τη χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας. Είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη τα πιο σύνθετα οικοσυστήματα E&K και να συμμετάσχει ένα ευρύτερο σύνολο ενδιαφερόμενων μερών και φορέων για τη διασφάλιση δυναμικών ροών γνώσεων.

Οι προηγούμενες κατευθυντήριες αρχές του 2008 εκδόθηκαν ως σύσταση της Επιτροπής. Το μέσο που επιλέχθηκε για τις τρέχουσες κατευθυντήριες αρχές είναι σύσταση του Συμβουλίου λόγω του πολιτικού πλαισίου, ιδίως δε της ανάγκης να βελτιωθεί η δημιουργία αξίας και να αυξηθεί ο κοινωνικός και οικονομικός αντίκτυπος της E&K, όπως αναφέρεται στη σύσταση του Συμβουλίου «σχετικά με ένα Σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη». Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα κράτη μέλη θα αναπτύξουν μεγαλύτερη αίσθηση εξοικείωσης με τις αρχές, θα αυξηθεί η προβολή τους και θα ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση από την ΕΕ μιας στάσης που αποσκοπεί στην επίτευξη μεγαλύτερης κοινωνικοοικονομικής αξίας από τα αποτελέσματα της έρευνας και την καινοτομία χωρίς την επιβολή νομικά δεσμευτικών διατάξεων.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Οι απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών έχουν καταγραφεί επανειλημμένα. Η παρούσα πρόταση είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας συνδημιουργίας με τα κράτη μέλη στο φόρουμ του ΕΧΕ για τη μετάβαση (που συστάθηκε ως άτυπη ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής), πιο συγκεκριμένα στην υποομάδα του φόρουμ για την αξιοποίηση της γνώσης, η οποία ήταν επιφορτισμένη με το συγκεκριμένο καθήκον και διέθετε την αναγκαία εμπειρογνωσία για να συμβουλεύσει την Επιτροπή σχετικά με την εκπόνηση κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης. Μεταξύ Απριλίου και Μαΐου 2021 πραγματοποιήθηκε έρευνα με θέμα «Κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης», η οποία απευθυνόταν στα κράτη μέλη και στις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, με σκοπό τη συλλογή παρατηρήσεων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και τον αντίκτυπο της σύστασης της Επιτροπής του 2008 σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης. Μεταξύ Ιουλίου και Σεπτεμβρίου 2021 πραγματοποιήθηκε επίσης δημόσια διαβούλευση σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές για την

---

17 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, *ERA progress report 2018: the European Research Area: advancing together the Europe of research and innovation*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2019.

18 SWD(2020) 214 final.

αξιοποίηση της γνώσης, προκειμένου να συγκεντρωθούν οι απόψεις ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών[19].

Τα αποτελέσματα των εν λόγω διαβουλεύσεων καταδεικνύουν σαφώς την ανάγκη επικαιροποίησης για την προώθηση της αλλαγής νοοτροπίας, με τη μετάβαση από την παραδοσιακή έννοια της μεταφοράς γνώσης στην αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από ένα ευρύ φάσμα δράσεων έρευνας και καινοτομίας, οι οποίες περιλαμβάνουν την αύξηση της συνδημιουργίας μεταξύ διαφόρων ειδών φορέων των οικοσυστημάτων Ε&Κ. Σε σύγκριση με τη σύσταση της Επιτροπής του 2008, οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να επεκταθούν από τα πανεπιστήμια και τους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς σε ευρύτερο φάσμα φορέων, όπως μεμονωμένοι ερευνητές, φορείς καινοτομίας και επιχειρήσεις κάθε μεγέθους, δημόσιες διοικήσεις και η κοινωνία των πολιτών. Για την αύξηση της συνδημιουργίας και την ανταλλαγή των ερευνητικών αποτελεσμάτων απαιτείται έγκαιρη εξέταση του ελέγχου και της κυριότητας όλων των ειδών περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας σε κάθε στάδιο της διαδικασίας Ε&Κ.

Τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και οι κεντρικοί οργανισμοί κλήθηκαν να ανταλλάξουν απόψεις κατά τη συνεδρίαση των ενδιαφερόμενων μερών του ΕΧΕ στις 16 Μαρτίου 2022. Η παρούσα πρόταση λαμβάνει υπόψη τις εν λόγω απόψεις.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Δεν διενεργήθηκε εκτίμηση των επιπτώσεων λόγω του ότι στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης δεν απαιτείται. Ωστόσο, ως δράση που ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία», η παρούσα πρόταση αντλεί πολλά στοιχεία από τις αναλυτικές εργασίες και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τον νέο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής του 2020 που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία»), από όπου αντλείται το συμπέρασμα ότι έχουν αναπτυχθεί πολλές στρατηγικές, μέσα και μέτρα σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, από ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, για τη βελτίωση της μεταφοράς και της αξιοποίησης της γνώσης. Ωστόσο, για μια αποτελεσματικότερη πολιτική αξιοποίησης της γνώσης απαιτείται η μετάβαση προς μια πιο ολιστική προσέγγιση προκειμένου να δημιουργηθεί αξία από τη γνώση και να μετατραπούν τα αποτελέσματα της Ε&Κ σε βιώσιμες λύσεις οικονομικής αξίας και οφέλους για την κοινωνία.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Άνευ αντικειμένου.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η παρούσα πρόταση στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τον ΕΧΕ θα υπόκειται στον κατάλληλο μηχανισμό παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων που ορίζεται σε αυτό.

[19] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Eerola, I., *Stakeholder consultation on the guiding principles for knowledge valorisation: report of the results*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021.

2022/0233 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τις κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 292 πρώτη και δεύτερη περίοδος,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 10 Απριλίου 2008, η Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και έναν κώδικα ορθής πρακτικής για τα πανεπιστήμια και τους άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς[20]. Το Συμβούλιο χαιρέτισε και υποστήριξε τη σύσταση και τον κώδικα ορθής πρακτικής στο ψήφισμά του της 30ής Μαΐου 2008[21]. Από κοινού, η σύσταση και ο κώδικας ορθής πρακτικής έδωσαν ώθηση σε πολλούς παραγωγούς γνώσης που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν πραγματοποιήσει στρατηγικές επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες μεταφοράς γνώσης, όπως γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας και άλλοι ενδιάμεσοι φορείς· ορισμένα δε έχουν εφαρμόσει ειδικές πολιτικές για τη ΔΙ, όπως το εθνικό πρωτόκολλο διανοητικής ιδιοκτησίας στην Ιρλανδία. Στο πλαίσιο της Ένωσης καινοτομίας έχουν αναπτυχθεί περαιτέρω δράσεις για την προώθηση της μεταφοράς γνώσης σε επίπεδο ΕΕ (2010)[22].

(2) Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την επιτάχυνση της κυκλοφορίας της γνώσης στην ΕΕ, που εγκρίθηκαν στις 29 Μαΐου 2018[23], εκτιμάται ότι η ΕΕ πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τις σχετικές επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις που παράγει και να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη μεταφορά των αποτελεσμάτων των έργων Ε&Κ στην κοινωνία και τη βιομηχανία, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων στην Ε&Κ. Καλούνται επίσης τα κράτη μέλη να εξετάσουν και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές μεταφοράς γνώσης και καλείται η Επιτροπή να αναπτύξει και να εφαρμόσει στρατηγική για τη διάδοση και την πρακτική εφαρμογή των αποτελεσμάτων, ώστε να αυξηθεί περαιτέρω η διαθεσιμότητα και η χρήση των αποτελεσμάτων των έργων Ε&Κ και να επιταχυνθεί η δυνητική αφομοίωσή τους.

(3) Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ένας νέος ΕΧΕ για την έρευνα και την καινοτομία», που εκδόθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2020[24], περιλαμβάνει την ενίσχυση

---

20 C(2008) 1329.

21 Ψήφισμα του Συμβουλίου για τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσεων και για Κώδικα Πρακτικής για τα πανεπιστήμια και τους λοιπούς δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς, 10323/08.

22 COM(2010) 546 final.

23 Έγγραφο 9507/18 του Συμβουλίου.

24 COM(2020) 628 final.

των οικοσυστημάτων καινοτομίας για την κυκλοφορία και την αξιοποίηση της γνώσης ως έναν από τους βασικούς στόχους του νέου ΕΧΕ, καθώς και μια δράση για την «επικαιροποίηση και την ανάπτυξη κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης, καθώς και κώδικα ορθής πρακτικής για την έξυπνη χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας».

(4) Στο πλαίσιο μιας νέας βιομηχανικής στρατηγικής για την Ευρώπη[25] και της επικαιροποίησής της το 2021 υπογραμμίζεται η σημασία της διαχείρισης της διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως της ευαισθητοποίησης της ερευνητικής κοινότητας σχετικά με τη ΔΙ, εξαγγέλθηκε δε στρατηγική για την τυποποίηση με σκοπό τη στήριξη μιας πιο αποφασιστικής στάσης όσον αφορά τα συμφέροντα της ΕΕ. Μεταξύ των βασικών προτεραιοτήτων του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη διανοητική ιδιοκτησία[26] συγκαταλέγονται η «προώθηση της αποτελεσματικής χρήσης και ανάπτυξης της διανοητικής ιδιοκτησίας», καθώς και η «εξασφάλιση ευκολότερης πρόσβασης και κοινής χρήσης περιουσιακών στοιχείων που προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας».

(5) Η στρατηγική της ΕΕ για την τυποποίηση[27] τονίζει τη σημασία της αύξησης της στρατηγικής ευαισθητοποίησης των ερευνητών σχετικά με την τυποποίηση και της έγκαιρης συμμετοχής της κοινότητας έρευνας και καινοτομίας στην τυποποίηση, ως τρόπου ανάπτυξης σχετικής εμπειρογνωσίας και δεξιοτήτων. Η στρατηγική αναφέρει επίσης ότι έως τα μέσα του 2022 η Επιτροπή θα εκπονήσει κώδικα ορθής πρακτικής για τους ερευνητές σχετικά με την τυποποίηση, ώστε να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ τυποποίησης και Ε&Κ.

(6) Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον «Νέο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας», που εγκρίθηκαν την 1η Δεκεμβρίου 2020[28], χαιρετίστηκε η πρωτοβουλία της Επιτροπής να επανεξετάσει τη σύσταση του 2008 σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και τον κώδικα ορθής πρακτικής σύμφωνα με τη νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη.

(7) Η σύσταση του Συμβουλίου «σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη», της 26ης Νοεμβρίου 2021[29], προσδιορίζει την αξιοποίηση της γνώσης ως έναν από τους τομείς προτεραιότητας για κοινή δράση προς υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Το σύμφωνο αναγνωρίζει επίσης τη δημιουργία αξίας και τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο ως μέρος του κοινού συνόλου αξιών και αρχών για την Ε&Κ στην Ένωση, τα οποία τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά την ανάπτυξη των οικείων συστημάτων Ε&Κ.

(8) Το θεματολόγιο πολιτικής για τον ΕΧΕ για την περίοδο 2022-2024, το οποίο προσαρτάται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη «Μελλοντική διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας», της 26ης Νοεμβρίου 2021[30], περιλαμβάνει δράση για την «αναβάθμιση των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για καλύτερη αξιοποίηση της γνώσης». Το πρώτο αποτέλεσμα θα είναι η «Ανάπτυξη και έγκριση κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης». Η δράση περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη ενός κώδικα ορθής πρακτικής για την έξυπνη

---

25 COM(2020) 102 final και COM(2021) 350 final.

26 COM(2020) 760 final.

27 COM(2022) 31 final.

28 Έγγραφο 13567/20 του Συμβουλίου.

29 Σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη (ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1).

30 Έγγραφο 14308/21 του Συμβουλίου.

χρήση της διανοητικής ιδιοκτησίας και ενός κώδικα ορθής πρακτικής για τους ερευνητές στον τομέα της τυποποίησης, με σκοπό την παροχή λεπτομερέστερης καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής ορισμένων πτυχών της αξιοποίησης της γνώσης.

(9) Η ανοικτή επιστήμη[31] είναι μια τυποποιημένη μέθοδος εργασίας στο πλαίσιο των προγραμμάτων-πλαισίων της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία και ένας ακόμη τομέας προτεραιότητας για κοινή δράση στο θεματολόγιο πολιτικής για τον ΕΧΕ για την περίοδο 2022-2024. Η σύσταση της Επιτροπής «για την πρόσβαση στις επιστημονικές πληροφορίες και τη διαφύλαξή τους»[32] ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να καθορίσουν και να εφαρμόσουν εθνικές πολιτικές για τη διάδοση και την ανοικτή πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις και για τη διαχείριση ερευνητικών δεδομένων, ιδίως μέσω του ευρωπαϊκού ανοικτού επιστημονικού νέφους. Η τελική έκθεση της πλατφόρμας πολιτικής για την ανοικτή επιστήμη[33] συμπεριλαμβάνει την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την αξία της διανοητικής ιδιοκτησίας και τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας μεταξύ των στοιχείων που πρέπει να περιλαμβάνει ένα κοινό σύστημα έρευνας για την καινοτομία. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με «την αξιολόγηση της έρευνας και την εφαρμογή της ανοικτής επιστήμης» που εγκρίθηκαν στις 10 Ιουνίου 2022[34] υποδεικνύουν ότι η εξέλιξη των συστημάτων αξιολόγησης της έρευνας στην Ευρώπη θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την αξιοποίηση της γνώσης.

(10) Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα», που εκδόθηκε στις 19 Φεβρουαρίου 2020[35], προτρέπει να αξιοποιηθεί η ευκαιρία που προσφέρουν τα δεδομένα για την κοινωνική και οικονομική ευημερία και ότι αυτή η δυνατότητα πρέπει να αξιοποιηθεί στην πράξη για να καλυφθούν οι ανάγκες των ιδιωτών και, κατά συνέπεια, να δημιουργηθεί αξία για την οικονομία και την κοινωνία. Η καινοτομία που βασίζεται σε δεδομένα θα αποφέρει τεράστια οφέλη στους πολίτες, για παράδειγμα, μέσω της βελτιωμένης εξατομικευμένης ιατρικής, της νέας κινητικότητας, καθώς και μέσω της συμβολής της στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

(11) Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Βελτίωση της νομοθεσίας: συνένωση δυνάμεων για τη θέσπιση καλύτερων νόμων», που εκδόθηκε στις 29 Απριλίου 2021[36], υπογραμμίζει ότι τα επιστημονικά αποδεικτικά στοιχεία αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της βελτίωσης της νομοθεσίας, καθώς διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην ακριβή περιγραφή του προβλήματος, στην πραγματική κατανόηση της αιτιώδους συνάφειας και, συνεπώς, του λογικού χαρακτήρα της παρέμβασης, καθώς και στην αξιολόγηση του αντικτύπου. Ωστόσο, δεν μπορεί να διεξαχθεί έρευνα υψηλής ποιότητας εν μία νυκτί. Για να εξασφαλιστεί ότι είναι διαθέσιμα, όταν χρειάζεται, τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία, απαιτείται καλύτερη πρόβλεψη και καλύτερος συντονισμός των αναγκών για αποδεικτικά στοιχεία. Τούτο σημαίνει επίσης ότι απαιτείται καλύτερη

---

31 Ως ανοικτή επιστήμη νοείται η προσέγγιση της επιστημονικής διαδικασίας με βάση την ανοικτή συνεργασία, τα συναφή εργαλεία και τη διάδοση της γνώσης, σύμφωνα με τον ορισμό του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 15).

32 Σύσταση (ΕΕ) 2018/790 της Επιτροπής (ΕΕ L 134 της 31.5.2018, σ. 12).

33 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Mendez, E., *Progress on open science: towards a shared research knowledge system: final report of the open science policy platform*, Lawrence, R.(editor), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020.

34 Έγγραφο 10126/22 του Συμβουλίου.

35 COM(2020) 66 final.

36 COM(2021) 219 final.

κινητοποίηση της ερευνητικής κοινότητας ώστε να συμμετέχει στην κανονιστική διαδικασία.

(12) Η προώθηση εγκάρσιων δεξιοτήτων, όπως η επιχειρηματικότητα, η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη και η συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, συγκαταλέγονται στους στόχους των ανακοινώσεων της Επιτροπής «σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025»[37], «για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια»[38] και «Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα»[39]. Το στρατηγικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης προωθεί τη συνεργασία και τη μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών και των βασικών ενδιαφερόμενων μερών, π.χ. με τη μορφή ομάδων εργασίας.

(13) Το οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας έχει αλλάξει ριζικά μετά τη σύσταση της Επιτροπής του 2008 σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης. Απαιτείται επικαιροποίηση, ώστε να δοθεί έμφαση στην αξιοποίηση όλων περιουσιακών στοιχείων γνώσης που παράγονται από διάφορα είδη φορέων σε ένα δυναμικό οικοσύστημα έρευνας και καινοτομίας. Πρέπει να αντιμετωπιστούν νέες προκλήσεις, όπως οι ολοένα και πιο πολύπλοκες αξιακές αλυσίδες γνώσης, οι νέες ευκαιρίες στην αγορά που δημιουργούνται από τις αναδυόμενες τεχνολογίες, οι νέες μορφές συνεργασίας βιομηχανίας-ακαδημαϊκής κοινότητας και δημόσιου τομέα-ακαδημαϊκής κοινότητας και η συμμετοχή των πολιτών, καθώς και η αμοιβαιότητα στη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της Ε&Κ.

(14) Θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται η ποικιλομορφία των διαύλων και των εργαλείων αξιοποίησης της γνώσης[40] με σκοπό την αντιμετώπιση των ζητημάτων της βιωσιμότητας, της κοινωνικής και πολιτικής καινοτομίας και την ενθάρρυνση διεπιστημονικών συνεργασιών που υπερβαίνουν τους τεχνολογικούς τομείς που αφορούν επιστημονικούς κλάδους, όπως οι κοινωνικές επιστήμες, οι ανθρωπιστικές επιστήμες και οι τέχνες, π.χ. εξετάζοντας τις διασυνδέσεις μεταξύ κοινωνικών και περιβαλλοντικών ή οικονομικών και περιβαλλοντικών πολιτικών.

(15) Στόχος των κατευθυντήριων αρχών για την αξιοποίηση της γνώσης είναι να υιοθετηθεί μια κοινή στάση σχετικά με τα μέτρα και τις πρωτοβουλίες πολιτικής για τη βελτίωση της αξιοποίησης της γνώσης στην ΕΕ.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Το 2008, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε σύσταση σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφορά γνώσης, καθώς και έναν κώδικα ορθής πρακτικής

37 COM(2020) 625 final.
38 COM(2022) 16 final.
39 COM(2020) 274 final.
40 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020.

για τα πανεπιστήμια και τους άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς. Η σύσταση απευθυνόταν κυρίως σε δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς[41].

Αξιοποίηση της γνώσης είναι η διαδικασία δημιουργίας κοινωνικής και οικονομικής αξίας από τη γνώση μέσω της σύνδεσης διαφόρων τομέων και της μετατροπής των δεδομένων και των αποτελεσμάτων της έρευνας σε βιώσιμα προϊόντα και λύσεις που ωφελούν την κοινωνία από την άποψη της οικονομικής ευημερίας, των περιβαλλοντικών οφελών, της προόδου και της βελτίωσης της χάραξης πολιτικής. Η έμφαση στην αξιοποίηση της γνώσης καθιστά αναγκαία τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της σύστασης του 2008, ώστε να καλύπτει ολόκληρο το οικοσύστημα Ε&Κ και τους φορείς του.

Η αξιοποίηση της γνώσης είναι μια αλλαγή προτύπου που δημιουργεί νέες πτυχές οι οποίες θα δημιουργήσουν αξία όσον αφορά τα υφιστάμενα και τα μελλοντικά περιουσιακά στοιχεία έρευνας, καινοτομίας και γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της άδηλης γνώσης[42]. Η αξιοποίηση της γνώσης θα αποφέρει οφέλη για τη χάραξη πολιτικής και για νέους τρόπους παρακολούθησης και αξιολόγησης της έρευνας και της καινοτομίας μέσω της ανάπτυξης δεικτών και εργαλείων μέτρησης. Θα επηρεάσει τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας και θα προσθέσει αξία στην επιστήμη και την έρευνα και τα αποτελέσματά τους. Η αξιοποίηση της γνώσης απαιτεί τη συμμετοχή των φορέων του οικοσυστήματος Ε&Κ και των χρηστών/δικαιούχων της γνώσης και καινοτομίας, με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση και την επαναχρησιμοποίηση της γνώσης προς όφελος της κοινωνίας. Ως εκ τούτου, πρόκειται για μια ευρύτερη έννοια από τη διάδοση, η οποία συμπεριλαμβάνει τη γνωστοποίηση και την προσβασιμότητα στη γνώση και τα αποτελέσματα.

Η διαχείριση των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική αξιοποίηση της γνώσης. Τα περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας καλύπτουν κάθε αποτέλεσμα ή προϊόν που παράγεται από δραστηριότητες Ε&Κ (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, εμπορικά σήματα, δημοσιεύσεις, δεδομένα, τεχνογνωσία, πρωτότυπα, διαδικασίες, πρακτικές, τεχνολογίες, εφευρέσεις, λογισμικό κ.λπ.)[43]. Η έμφαση στη διαχείριση και την προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας περιορίζει τις ευκαιρίες δημιουργίας αξίας. Η αξιοποίηση της πλήρους αξίας των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από δραστηριότητες Ε&Κ απαιτεί από τους οργανισμούς που ασκούν δραστηριότητες Ε&Κ να διαχειρίζονται περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας με την ευρεία έννοια, τόσο εκείνα που μπορούν να τύχουν νομικής προστασίας (διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, εμπορικά σήματα κ.λπ.) όσο και άλλα περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε δραστηριότητες αξιοποίησης. Προς τούτο απαιτείται η ανάπτυξη στρατηγικών διαχείρισης

---

41 Ο όρος «δημόσιος ερευνητικός οργανισμός» περιλαμβάνει τόσο εξειδικευμένους τεχνολογικούς ερευνητικούς οργανισμούς όσο και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συμμετέχουν σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και κατάρτισης στην έρευνα (ΕΑΚ) με σημαντική χρηματοδοτική στήριξη από δημόσιες και ημιδημόσιες πηγές (π.χ. φιλανθρωπικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς), https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/metcalfe_report5.pdf.

42 Άδηλη γνώση είναι κάθε γνώση που δεν μπορεί να κωδικοποιηθεί και να διαβιβαστεί ως πληροφορία μέσω τεκμηρίωσης, ακαδημαϊκών συγγραμμάτων, διαλέξεων, συνεδρίων ή άλλων διαύλων επικοινωνίας. Οι γνώσεις αυτές μεταφέρονται αποτελεσματικότερα μεταξύ ατόμων με κοινό κοινωνικό πλαίσιο και φυσική εγγύτητα, όπως διευκρινίζεται στην έκθεση του ΟΟΣΑ «*Global Competition for Talent: Mobility of the Highly Skilled*», σ. 9 της συνοπτικής παρουσίασης.

43 Στα περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας μπορούν επίσης να περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα και τα προϊόντα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, κατά περίπτωση.

και η προώθηση ειδικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων για την αξιοποίηση της πλήρους αξίας των παραγόμενων περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Ο ανοικτός χαρακτήρας ως αρχή υποστηρίζει τη δημιουργία αξίας[44] και η χρήση εργαλείων διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη χρήση των αποτελεσμάτων, να συμβάλει θετικά στην καινοτομία και να αυξήσει τη συνολική προστιθέμενη αξία των επιστημονικών αποτελεσμάτων[45]. Με την αρχή «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού και κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου», είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι τόσο η ανοικτή επιστήμη όσο και η ανοικτή καινοτομία[46] χρησιμοποιούν και αξιοποιούν τα εργαλεία για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας. Η εύλογη χρήση των ερευνητικών αποτελεσμάτων για τη δημιουργία κοινωνικοοικονομικών οφελών θα αυξήσει επίσης τη συνολική αξία και σημασία της επιστημονικής έρευνας για την κοινωνία.

Οι επιχειρηματικές πρακτικές, διαδικασίες και δεξιότητες και εκείνες που διευκολύνουν τη συνεργασία με τους πολίτες, την κοινωνία των πολιτών και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής αποτελούν απαραίτητες συνιστώσες των επιτυχημένων πρωτοβουλιών αξιοποίησης της γνώσης. Η μετατροπή της γνώσης σε νέα αξία, ανεξάρτητα από το αν αφορά επαυξητικές ή ανατρεπτικές καινοτομίες, την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής ή την ευημερία των πολιτών, απαιτεί προορατικές/επιχειρηματικές καθώς και συνδημιουργικές/διατομεακές συμμετοχικές συμπεριφορές και νοοτροπίες σε συνδυασμό με επιχειρηματικές προσπάθειες σε ορισμένα ή σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αξιοποίησης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η διαδικασία αξιοποίησης μπορεί να εμπνεύσει προσαρμογές στα εκπαιδευτικά συστήματα, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις δεξιότητες, τις ικανότητες και τις συμπεριφορές που θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη δημιουργικότητα και δημιουργία κοινωνικής αξίας. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη και η χρήση προσεγγίσεων με γνώμονα την επιχειρηματικότητα και τη συμμετοχή/συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική αξιοποίηση.

Επιχειρηματικές διαδικασίες και μέθοδοι[47] είναι η ανακάλυψη που βασίζεται σε πειράματα, οι από κοινού διαμορφωμένες δράσεις που καλύπτουν το σύνολο του οργανωτικού φάσματος και περιλαμβάνουν πολλές συμπληρωματικές ικανότητες. Οι εν λόγω διαδικασίες και μέθοδοι απαιτούν τις απαραίτητες κοινωνικές και επιχειρηματικές δεξιότητες και ικανότητες για τη διευκόλυνση της διάδοσης των κοινωνικών γνώσεων πέρα από την εμπορευματοποίηση. Η χρήση δικτύων, εργαλείων και μέσων συντονισμού ανοικτών μεθόδων από το στρατηγικό πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης θα τονώσει την αξιοποίηση της γνώσης και την ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων.

---

44 ΟΟΣΑ, *Making Open Science a Reality*, OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, No. 25, OECD Publishing, Παρίσι, 2015.

45 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, *Open science and intellectual property rights: How can they better interact?: state of the art and reflections: executive summary*, 2022.

46 Η βασική προϋπόθεση της ανοικτής καινοτομίας είναι το άνοιγμα της διαδικασίας καινοτομίας σε όλους τους ενεργούς φορείς, ώστε η γνώση να μπορεί να κυκλοφορεί πιο ελεύθερα και να μετατρέπεται σε προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν νέες αγορές, προωθώντας μια ισχυρότερη νοοτροπία επιχειρηματικότητας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, *Open innovation, open science, open to the world: a vision for Europe*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2016, σ. 13.

47 Εν προκειμένω, η επιχειρηματική διαδικασία θεωρείται μέθοδος που βασίζεται στην ανακάλυψη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ευκαιριών που σχετίζονται με την αγορά και την κοινωνία, διά της πειραματικής ανάπτυξης και αξιοποίησης των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας με στόχο τη δημιουργία καινοτόμων και χρήσιμων αξιών (καινοτομιών) για ένα δεδομένο σύνολο ενδιαφερόμενων μερών.

Ως εκ τούτου, οι κατευθυντήριες αρχές θα πρέπει να καλύπτουν την ανάπτυξη, τη χρήση και τη διαχείριση επιχειρηματικών πρακτικών, διαδικασιών και δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα που συμμετέχουν στην αξιοποίηση της γνώσης. Το εν λόγω νέο πεδίο εφαρμογής απαιτεί από τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής να εναρμονίσουν αναλόγως τους στόχους πολιτικής τους και να εφαρμόσουν νέες προσεγγίσεις που είναι αναγκαίες για την αξιοποίηση της γνώσης. Οι εν λόγω κατευθυντήριες αρχές έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη να το πράξουν.

Ως εκ τούτου, οι κατευθυντήριες αρχές της παρούσας σύστασης αφορούν πρωτοβουλίες πολιτικής που απευθύνονται σε όλες τις κατηγορίες φορέων του οικοσυστήματος που συμμετέχουν σε δραστηριότητες Ε&Κ, όπως:

- ακαδημαϊκή κοινότητα, πανεπιστήμια, οργανισμοί έρευνας και τεχνολογίας και άλλοι δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί, καθώς και ακαδημίες και επιστημονικοί σύλλογοι·
- οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, πολίτες και μη κυβερνητικές οργανώσεις·
- ιδιώτες επενδυτές, οργανισμοί χρηματοδότησης και επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων ιδρυμάτων και φιλανθρωπικών οργανώσεων·
- ιδιώτες, π.χ. φορείς καινοτομίας, ερευνητές, επιστήμονες και σπουδαστές·
- βιομηχανία, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), των νεοφυών επιχειρήσεων, των τεχνοβλαστών, των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων και των κοινωνικών επιχειρήσεων·
- ενδιάμεσοι (π.χ. επαγγελματίες του τομέα μεταφοράς γνώσης και τεχνολογίας, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, επιστημονικά πάρκα, περιφερειακοί, εθνικοί και ευρωπαϊκοί κόμβοι καινοτομίας, εμπειρογνώμονες διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμβουλοι και επαγγελματίες υποστήριξης της καινοτομίας, ομάδες επιστημονικής επικοινωνίας και συμμετοχής σε πολιτικές, οργανισμοί παροχής γνώσεων σε θέματα πολιτικής/επιστημονικών συμβουλών, επαγγελματίες του τομέα συμμετοχής των πολιτών κ.λπ.)·
- εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και δημόσιοι και ιδιώτες πάροχοι υπηρεσιών (π.χ. νοσοκομεία, δημόσιες μεταφορές και πάροχοι ενέργειας)
- ιδιωτικοί ερευνητικοί οργανισμοί·
- υποδομές έρευνας και καινοτομίας και προηγμένες πιλοτικές εγκαταστάσεις
- οργανισμοί τυποποίησης.

Οι κατευθυντήριες αρχές που ακολουθούν διατυπώνονται κατά τρόπο ώστε να εφαρμόζονται σε όλες ή στις περισσότερες από τις ανωτέρω κατηγορίες. Ωστόσο, η εφαρμογή των αρχών πρέπει να προσαρμοστεί στους στοχευόμενους φορείς μέσω εγγράφων κώδικα ορθής πρακτικής που θα καταρτιστούν από κοινού με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Κάθε κώδικας ορθής πρακτικής μπορεί να είναι θεματικός (π.χ. σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας, τη συνεργασία ακαδημαϊκής κοινότητας-βιομηχανίας ή τη συνεργασία ακαδημαϊκής κοινότητας και δημόσιου τομέα) ή να είναι περισσότερο προσανατολισμένος προς έναν ή ορισμένους από τους ανωτέρω φορείς (π.χ. επαγγελματίες μεταφοράς γνώσεων, νεοφυείς επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις όλων των μεγεθών). Οι κώδικες ορθής πρακτικής θα

επωφεληθούν από τις ανταλλαγές με την Κοινότητα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ).

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι παρούσες κατευθυντήριες αρχές δεν θα είναι δεσμευτικές. Αυτό συνεπάγεται ότι η εφαρμογή των κατευθυντήριων αρχών θα πρέπει να σέβεται τη διεθνή και εθνική νομοθεσία καθώς και το δίκαιο της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις) και οι κατευθυντήριες αρχές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις προσπάθειες να καταστεί το νομικό πλαίσιο της ΕΕ υποστηρικτικό της αξιοποίησης της γνώσης. Όλες οι κατευθυντήριες αρχές πρέπει να εφαρμόζονται με σκοπό την ευρύτερη δυνατή κοινωνική χρήση[48], συμπεριλαμβανομένης της συμβολής στη βιώσιμη κοινωνία σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την αντιμετώπιση των εξωτερικών παρεμβάσεων στην έρευνα και την καινοτομία[49].

Η αξιοποίηση της γνώσης είναι μια σύνθετη διαδικασία που απαιτεί σημαντικούς πόρους για να εξασφαλιστεί ότι αναπτύσσεται και διατηρείται στην ΕΕ το αναγκαίο φάσμα δεξιοτήτων και κλιμακούμενης ικανότητας. Θα πρέπει να συνεχιστούν και να κλιμακωθούν οι επενδύσεις για την ανάπτυξη επαγγελματιών μεταφοράς και μεσιτείας γνώσης, οι οποίοι ενεργούν ως διαμεσολαβητές μεταξύ των σχετικών φορέων έρευνας και καινοτομίας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενθαρρυνθούν οι ΜΜΕ μέσω ισχυρών πανεπιστημιακών περιφερειακών οικοσυστημάτων καινοτομίας, καθώς και να ενθαρρυνθεί η προορατικότητα των νεοφυών επιχειρήσεων, των επεκτεινόμενων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων όλων των μεγεθών και να πειστούν οι βιομηχανικοί εταίροι να είναι ανοικτοί στην ανάληψη κινδύνων.

Τα κράτη μέλη, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και άλλοι σχετικοί φορείς θα πρέπει να πράξουν τα ακόλουθα στους ακόλουθους τομείς.

Αξιοποίηση της γνώσης στην πολιτική έρευνας και καινοτομίας

- Εξασφάλιση της δημιουργίας εθνικών δομών στήριξης για να βοηθηθούν οι οργανισμοί να συνειδητοποιήσουν το πεδίο εφαρμογής της παρούσας σύστασης σχετικά με την αξιοποίηση της γνώσης, να αξιολογήσουν τις συνέπειές της για τους ίδιους, να κινητοποιήσουν χρηματοδοτικούς και μη χρηματοδοτικούς πόρους για την εφαρμογή της και να αναπτύξουν τις αναγκαίες στρατηγικές και πρακτικές για την εφαρμογή και τη δημοσιοποίησή της.
- Διασφάλιση του καθορισμού, της εφαρμογής και της δημοσιοποίησης πολιτικών και πρακτικών δημιουργίας αξίας σε οργανωτικό επίπεδο.
- Διασφάλιση του ότι οι χρηματοδοτούμενες από το δημόσιο δραστηριότητες Ε&Κ λαμβάνουν υπόψη την ευρύτερη δυνατή κοινωνική χρήση και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που παράγονται από τις δραστηριότητες Ε&Κ και εξασφαλίζουν τη συμμετοχή

[48] Όπου είναι δυνατόν και ανάλογα με το πλαίσιο, οι δραστηριότητες αξιοποίησης θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες και τα οφέλη για την κοινωνία, εκτός από τους παραδοσιακούς παράγοντες κέρδους. Ένα παράδειγμα είναι η κοινωνικά υπεύθυνη αδειοδότηση, βάσει της οποίας η αδειοδότηση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας πρέπει να διασφαλίζει ότι ο καθορισμός της τιμής των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών δεν υπονομεύει την προσβασιμότητα.

[49] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Tackling R&I foreign interference: staff working document, 2022.

όλων των φορέων του οικοσυστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

- Ενίσχυση των διαδικασιών και πρακτικών των δομών όσον αφορά τη χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας και των επιστημονικών γνώσεων για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής και την ανάπτυξη και την αναθεώρηση προτύπων.
- Προώθηση της ισότητας, της πολυμορφίας και της ένταξης στις δραστηριότητες αξιοποίησης της γνώσης, καθώς και όσον αφορά τους στόχους της και τα άτομα που συμμετέχουν στις εν λόγω δραστηριότητες, για παράδειγμα μέσω ποικίλων ερευνητικών ομάδων και περιεχομένου Ε&Κ, που αντικατοπτρίζει τις προοπτικές, τις συμπεριφορές και τις ανάγκες των διαφόρων ομάδων της κοινωνίας.

Δεξιότητες και ικανότητες

- Προώθηση και στήριξη της ανάπτυξης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη και την εφαρμογή δραστηριοτήτων αξιοποίησης της γνώσης με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, από σπουδαστές, ερευνητές και εφευρέτες έως επαγγελματίες μεσάζοντες, και από χρήστες της τεχνολογίας έως υπευθύνους χάραξης πολιτικής.
- Διασφάλιση της εφαρμογής προγραμμάτων κινητικότητας μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας, της βιομηχανίας και του δημόσιου τομέα για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της γόνιμης αλληλεπίδρασης ικανοτήτων και πρακτικών μεταξύ των φορέων αξιοποίησης της γνώσης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- Διασφάλιση ότι η άδηλη γνώση όσων παράγουν τα προς αξιοποίηση περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας αξιοποίησης. Αυτό σημαίνει ότι είναι σημαντικό να προωθηθούν συμμετοχικές προσεγγίσεις που επιτρέπουν τη συμπερίληψη ταλέντων, δεξιοτήτων και άδηλης γνώσης στην καινοτομία και την αξιοποίηση.
- Ενθάρρυνση και διευκόλυνση διεπιστημονικών συνεργασιών που υπερβαίνουν τους τεχνολογικούς τομείς και περιλαμβάνουν επιστημονικούς κλάδους όπως οι κοινωνικές επιστήμες, οι ανθρωπιστικές επιστήμες και οι τέχνες, καθώς και συνδημιουργικές προσεγγίσεις.

Σύστημα κινήτρων

- Ανάπτυξη κατάλληλου και δίκαιου συστήματος κινήτρων και διασφάλιση ότι τα εν λόγω κίνητρα εφαρμόζονται για όλους τους φορείς του οικοσυστήματος Ε&Κ, πιο συγκεκριμένα, τους ερευνητές, τους φορείς καινοτομίας, τους σπουδαστές και το προσωπικό των πανεπιστημίων και των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, ώστε να μπορούν να μαθαίνουν, να εφαρμόζουν και να ασκούν την αξιοποίηση της γνώσης, καθώς και να προσελκύουν και να διατηρούν ταλέντα.
- Πρόβλεψη μέτρων ώστε οι ΜΜΕ, η κοινωνία των πολιτών, οι πολίτες, οι τελικοί χρήστες και οι δημόσιες αρχές να είναι ενεργοί εταίροι στη συνδημιουργία καινοτομίας προστιθέμενης αξίας, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτόν την πρόσβαση και τη χρήση της γνώσης και την απόκτηση δεξιοτήτων, και να ενθαρρύνουν τον κοινό πειραματισμό.

Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας

- Διασφάλιση του ότι οι πολιτικές και οι πρακτικές για τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας καθορίζονται, εφαρμόζονται και δημοσιοποιούνται σε όλους τους οργανισμούς που συμμετέχουν στην αξιοποίηση της γνώσης.
- Ευαισθητοποίηση των πανεπιστημίων, των ερευνητικών οργανισμών, των δημόσιων αρχών και των επιχειρήσεων σχετικά με τη σημασία της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας σε ένα διεθνές περιβάλλον.
- Διασφάλιση της διαχείρισης και του ελέγχου των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας που αναπτύσσονται από δραστηριότητες Ε&Κ που χρηματοδοτούνται από δημόσιους πόρους στην ΕΕ κατά τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη και να μεγιστοποιείται το κοινωνικοοικονομικό όφελος, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής στη βιωσιμότητα για την ΕΕ στο σύνολό της.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης και της υιοθέτησης πρακτικών και εργαλείων διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας στην ανοικτή επιστήμη με σκοπό τη διευκόλυνση της χρήσης των αποτελεσμάτων και των δεδομένων για την καινοτομία.
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο διαδικασιών ανοικτής καινοτομίας, π.χ. με την παροχή βοήθειας για την ενεργό δημιουργία χαρτοφυλακίου και την υποστήριξη πλατφορμών που συνδέουν την προσφορά και τη ζήτηση για περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας, ώστε να μεγιστοποιηθεί η δημιουργία αξίας για όλους τους εμπλεκόμενους.

Συνάφεια με τα συστήματα δημόσιας χρηματοδότησης

- Διασφάλιση του ότι η κρατική χρηματοδότηση της Ε&Κ λαμβάνει υπόψη και ενισχύει την εφαρμογή των αρχών αξιοποίησης της γνώσης στην έρευνα που πρόκειται να χρηματοδοτηθεί.
- Εξέταση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης για τη συμπλήρωση της χρηματοδότησης της έρευνας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι παρέχονται εγκαίρως κίνητρα για την αξιοποίηση της έρευνας, με καθοδήγηση σχετικά με συμπληρωματικές ευκαιρίες χρηματοδότησης για την αξιοποίηση της γνώσης.

Μάθηση από ομοτίμους

- Προώθηση και στήριξη εθνικών και διακρατικών διαδικασιών και πρακτικών μάθησης από ομοτίμους για τη διάδοση και την ενθάρρυνση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών[50], περιπτωσιολογικών μελετών, προτύπων ρόλων, διδαγμάτων που αντλήθηκαν και την ανάπτυξη κοινών προδιαγραφών για την αξιοποίηση της γνώσης.

[50] Ένα αποθετήριο παραδειγμάτων βέλτιστων πρακτικών είναι διαθέσιμο στην πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιοποίηση της γνώσης, η οποία είναι διαρκώς ανοικτή για υποβολές νέων παραδειγμάτων βέλτιστων πρακτικών.

- Συγκριτική αξιολόγηση των επιτυχημένων οργανισμών, οικοσυστημάτων και πρωτοβουλιών αξιοποίησης της γνώσης με σκοπό την ανάπτυξη και προώθηση κοινών εννοιών, υποδειγμάτων και κινήτρων που θα χρησιμεύσουν ως οδηγός για την αξιολόγηση και την εφαρμογή της διαχείρισης και των διαδικασιών αξιοποίησης της γνώσης. Επίσης, αξιοποίηση της εμπειρογνωσίας, των δικτύων και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από σχετικούς οργανισμούς, όπως το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, το Enterprise Europe Network (ευρωπαϊκό επιχειρηματικό δίκτυο), το EIT και οι κοινότητες γνώσης και καινοτομίας τους και άλλοι διεθνείς, ευρωπαϊκοί ή εθνικοί οργανισμοί.
- Ενθάρρυνση των πανεπιστημίων και των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών να συγκεντρώνουν τους πόρους, την εμπειρογνωσία, τα δεδομένα και τις υποδομές τους σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους, χώρες και περιφέρειες για την προώθηση περισσότερων πρακτικών μάθησης από ομοτίμους.

Συστήματα μέτρησης

- Διασφάλιση της ύπαρξης επαρκούς αριθμού δεικτών για την αξιοποίηση της γνώσης που αντικατοπτρίζουν και καλύπτουν τις εισροές, τη συμπεριφορά και τα αποτελέσματα της διαδικασίας αξιοποίησης, συμπεριλαμβανομένου ολόκληρου του φάσματος διαύλων και διαδρομών για την αξιοποίηση της γνώσης. Διασφάλιση του ότι για τον καθορισμό των δεικτών χρησιμοποιούνται σχετικά ποσοτικά και ποιοτικά συστήματα μέτρησης.
- Προώθηση συνεργατικών προσπαθειών για την υιοθέτηση κοινών, συμφωνημένων ορισμών, συστημάτων μέτρησης και δεικτών που θα συμβάλουν στη βελτίωση των επιδόσεων της ΕΕ όσον αφορά την αξιοποίηση της γνώσης, λαμβανομένων υπόψη των συναφών διαφορών μεταξύ των κρατών μελών και των φορέων αξιοποίησης της γνώσης και των ιδιαιτεροτήτων των διαφόρων τομέων.
- Ενθάρρυνση, υποστήριξη και παροχή κινήτρων σε οργανισμούς που αξιοποιούν τη γνώση για τη συλλογή, την ανταλλαγή και τη χρήση συστημάτων μέτρησης που βελτιώνουν τη μάθηση και τις επιδόσεις των φορέων αξιοποίησης της γνώσης στην ΕΕ.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

- Διασφάλιση ότι οι πρακτικές παρακολούθησης και αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση και την αξιολόγηση των δραστηριοτήτων αξιοποίησης της γνώσης είναι εγκάρσιες, λαμβάνουν υπόψη τα υφιστάμενα πλαίσια, καθώς και τα κάθε είδους οφέλη για τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη και διάφορα αποτελέσματα αξιοποίησης της γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής στη βιωσιμότητα.
- Ανάπτυξη περαιτέρω εργαλείων παρακολούθησης και αξιολόγησης της αξιοποίησης της γνώσης για την αξιολόγηση της προόδου και της ωριμότητας των περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας και των προσπαθειών καινοτομίας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιοποίησης της γνώσης. Τα εν λόγω εργαλεία θα πρέπει να αφορούν τόσο τη δημιουργία αξίας όσο και τη συμβολή της στη μετάβαση προς μια βιώσιμη κοινωνία. Μόλις αναπτυχθεί, προώθηση της χρήσης του εν λόγω υποδείγματος και ανάπτυξη συνεργειών με άλλες σχετικές δράσεις πολιτικής για τον ΕΧΕ.

Η σύσταση της Επιτροπής, της 10ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη διαχείριση της διανοητικής ιδιοκτησίας στις δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης και έναν κώδικα ορθής πρακτικής για τα πανεπιστήμια και τους άλλους δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς καταργείται.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος